

“Els supervivents han estat una muralla moral contra la banalització del franquisme i nazisme”

ANDREU CARALT GIMENEZ (EL VENDRELL, 1971)

Periodista, escriptor i investigador de la Guerra Civil. Cofundador de Terra Enllà, especialitzats en turisme de memòria històrica

Què busca el turista de memòria històrica?

Tenim un perfil de turista, però també altres persones implicades en la memòria històrica per qüestions personals o intel·lectuals. Sovint ens venen descendents de persones que han mort a la Batalla de l'Ebre i volen saber. Estes no fan turisme.

Persones que saben a què venen.

Sí, però curiosament alguns venen amb alguns clients. Sobretot els turistes.

Per exemple?

En plena ruta, quan expliquem el context històric previ a la Guerra Civil, i ens referim a la república, ara hem de precisar que és l'espanyola, no la catalana. El mateix ens passa quan parlem de l'exili.

N'hi ha algun que pensa encara que la Batalla de l'Ebre va ser una guerra entre catalans i espanyols.

El que fan vostès és allò que anomenem turisme experiencial.

No ens limitem a portar la gent a llocs on van passar coses, com el refugi antiàeri de Tortosa o les trinxeres de la Terra Alta. Intentem que entenguin com es van viure i patir aquells fets. Els professors, quan ens porten alumnes, ens diuen que els funcio-
na millor una de les nostres visites que les seues classes. Per als descendents de les víctimes és encara més experiencial, perquè trepitgen el mateix lloc on van deixar-hi la vida.

Quin és el producte que millor els funciona?

Fem moltes rutes, combinant turisme de memòria

amb altres actius, com l'eroturisme. Oferim uns quinze espais visitables a la Terra Alta i la Ribera d'Ebre. El més impactant potser és el memorial als soldats desapareguts de les Camposines. L'hem treballat força, i la gent surt molt emocionada.

Imagino que hauran conegut històries personals impactants.

Van contactar amb nosaltres la família d'un desaparegut de la Batalla de l'Ebre. Amb la documentació que ens van facilitar vam localitzar el lloc exacte, el dia i hora en què va morir aquell soldat. És difícil explicar en paraules les emocions del pare i de la neta quan els vam portar a l'escenari de la mort del seu avi.

Vostès s'imposen el rigor en el disseny de les seues rutes. Ho valoren els seus clients?

Rigor i passió. Perquè ens agrada. Portem molts anys documentant-nos, treballant la història, fomentant-nos, visitant escenaris...

Els queda algun espai postbèl·lic per visitar.

Ens hem especialitzat en la Guerra Civil i la 2a Guerra Mundial. Hem visitat més de trenta països. Ens falta bàsicament el Pacífic.

En rutes, se centren en Guerra Civil a Terres de l'Ebre, Priorat i Front del Segre.

També fem una singular ruta anomenada Barcelona sota les bombes. I ara estem preparant viatges de memòria a Normandia i als camps de concentració d'Àustria.

El monument franquista a la Batalla de l'Ebre de Tortosa forma part de les seues rutes. És un actiu pedagògic?

Explicuem la seua història, la discussió al seu voltant, la consulta popular i la situació actual. I sembla que es genera debat entre els visitants. Sí que és un potencial actiu pedagògic, però això no justifica la seua existència al mig del riu. Si les institucions decidixen mantenir-lo, s'hauria de treballar amb comissaris per explicar bé què significa. Avui és un element abandonat i desconegut entre els forans.

Aviat no quedarà cap testimoni viu del que va passar fa 80 anys.

Molta gent es lamenta d'això. Aquells que tinguen avis i besavis, que ho aprofiten. Són una font de primera mà de gran valor. Vam fer el documental A les fosques precisament per a conservar alguns d'aquests testimonis.

En temps de negacionisme i de blanqueig del franquisme, estos testimonis ens faran més falta que mai.

La muralla moral dels testimonis sempre ha impedit que el negacionisme s'expandís. Però a mesura que van morint els supervivents, l'extrema dreta diu el que diu. Aquí augmenta la banalització del franquisme i el menysteniment a les entitats que volen recordar els seus desapareguts. Les administracions han d'assumir un paper més rellevant en defensa de la veritat històrica.

FOTO NUÏRA CARO